

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6Cdo/217/2016                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1514209041                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 25.09.2017                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Ivan Machyniak           |
| Funkcia:                   | súdca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2017:1514209041.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiteľovi D. G., zomrelom XX. X. XXXX, naposledy bytom B., F., za účasti dedičov X. G., bývajúceho v B., B., v dovolacom konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. NOVÁČKOVÁ, s. r. o., so sídlom v Bratislave Brančská 7, IČO: 36 699 705, X. G., bývajúceho v B., K., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Janou Bednárovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Jakobyho 9, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1D/237/2014, o dovolaní dediča X. G. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2015 sp. zn. 9CoD/5/2015, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V uznesením z 12. decembra 2014 č. k. 1D/237/2014-130 zamietol návrh dediča X. G. o ustanovenie správcu dedičstva. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že v dedičskom konaní je presne zistený okruh dedičov a majetok patriaci do dedičstva, nič preto nebráni súdnej komisárke rozhodnúť a dedičské konanie ukončiť. Poukázal na to, že dedič k návrhu nepripojil súhlas navrhnutých osôb s ustanovením za správcu dedičstva a nie je ani známe, či sa jedná o osoby blízke poručiteľovi. Nezistil, že by tu existoval taký všeobecný záujem alebo dôležitý záujem účastníkov, ktorý by odôvodňoval nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia. Pokiaľ X. G. žiadal, aby súd správcovi povolil po dobu jedného roka prenajímať byt patriaci do dedičstva uviedol, že za neodkladné opatrenie na zabezpečenie dedičstva nemožno považovať prenájom veci patriacej do dedičstva. Dospel preto k záveru, že nie sú splnené zákonné predpoklady pre ustanovenie správcu dedičstva vyplývajúce z ustanovenia § 175e ods. 1 a ods. 4 O. s. p., z ktorého dôvodu návrhu nevyhovel.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. októbra 2015 sp. zn. 9CoD/5/2015 na odvolanie dediča X. G. uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Stotožnil sa s právnym názorom súdu prvého stupňa, že v danej veci nebola naliehavá potreba nariadiť dedičom navrhované neodkladné opatrenie, lebo nebolo zistené, že by si to vyžadoval všeobecný záujem alebo dôležitý záujem účastníkov. Zhodne s okresným súdom nariadenie neodkladného opatrenia vo forme povolenia správcovi prenajímať byt nepovažoval za

neodkladné opatrenie slúžiace na zabezpečenie dedičstva, pričom k platnému predaju bytu nemôže dôjsť pred skončením dedičského konania. Dôvodom pre ustanovenie správcu dedičstva nie je ani tvrdenie X. G., že X. G. bez jeho vedomia poodnášal z bytu hnutelný majetok, ani skutočnosť, že majetok patriaci do dedičstva nemožno spravovať náležitým spôsobom a ani to, že dedič X. G. sa dlhodobo zdržuje v zahraničí. Správne preto rozhodol okresný súd, keď návrh o ustanovenie správcu dedičstva zamietol. Na záver sa vyjadril aj k námietkam odvolateľa, ktoré sa týkali nedodržania zákonom stanovených lehôt.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dedič X. G. včas dovolanie. Navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dôvodoch dovolania uviedol, že odvolací súd nesprávne aplikoval na vec ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, nesprávne právne posúdil, že sa v dedičskom konaní nepripúšťa úprava vzťahov medzi účastníkmi predbežným opatrením, že ignoroval povinnosť urobiť neodkladné opatrenie aj bez návrhu, že nesprávne posúdil otázku dôkazného bremena a že odmietnutím ustanoviť správcu, ktorý by zabezpečil prenájom bytu pred ukončením dedičského konania, ho súdy pripravili o príjem z prenájmu. Týmto nesprávnym postupom najmä v rámci dokazovania a zisťovania skutkového stavu, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

4. Dedič X. G. vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v konaní boli riadne zistené všetky skutočnosti potrebné na ukončenie dedičského konania a len vďaka nechote dovolateľa dochádza k zbytočným prieťahom. Na jeho návrhy reagoval odmietavo, pričom sám nepodal žiadny návrh na dohodu o dedičstve. K tvrdeniu dovolateľa, že z bytu odnáša veci patriace poručiteľovi uviedol, že povynášal len časť starého bezcenného nábytku a iných bezcenných vecí, na čom sa s dovolateľom dohodli už predtým. Neochota dovolateľa sa prejavuje aj v tom, že sa nepodiela na mesačných nákladoch spojených s bytom po poručiteľovi. Žiadal preto dovolanie X. zamietnuť.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudli účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) a zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len C. m. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 395 ods. 1 C. m. p. (podľa ktorého, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 395 ods. 2 C. m. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného mimosporového poriadku, a to princípu ochrany práv zaručených zákonom tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 1 C. m. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 2 ods. 1 C. m. p.).

6. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný na prejednanie dovolania (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním a dospel k záveru, že dovolanie dovolateľa je potrebné odmietnuť.

7. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

8. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu boli upravené v ustanovení § 239 O. s. p. a § 237 O. s. p.

9. V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu bolo prípustné,

ak ním bolo napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu [§ 239 ods. 1 písm. a) O. s. p.] alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska [§ 239 ods. 1 písm. b) O. s. p.]. Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) išlo o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

10. Dovolanie dovolateľa smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky ani jedného z uznesení uvedených v ustanoveniach vymenovaných vyššie. Prípustnosť jeho dovolania preto z ustanovenia § 239 O. s. p. vyvodit' nemožno.

11. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolaní podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nebolo prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (išlo tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

12. Dovolateľ procesné vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) O. s. p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Nezistil ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., na ktorú dovolateľ poukazoval.

13. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. sa rozumel postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznával (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na podanie opravného prostriedku, na jeho doručenie, a pod.).

14. Dovolací súd po preskúmaní veci uvádza, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnu aplikáciu príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, týkajúcich sa zabezpečenia dedičstva, nesprávne posúdenie otázky prípustnosti úpravy vzťahov medzi účastníkmi v dedičskom konaní predbežným opatrením, a nesprávne posúdenie otázky dôkazného bremena, odňatie možnosti konať pred súdom spája s nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 175e ods. 1 a ods. 4 O. s. p. odvolacím súdom, ako aj súdom prvej inštancie. Nesprávne právne posúdenie veci považoval Občiansky súdny poriadok za prípustný dovolací dôvod [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.], ktorý ale možno uplatniť iba vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. Nesprávne právne posúdenie veci samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá, lebo nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia (por. napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 6 Cdo 41/2011). Dovolací súd na tieto námietky dovolateľa z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. (i keby boli prípadne namieste) prihliadnuť nemohol.

15. K tvrdeniu dovolateľa, že povinnosťou súdu je urobiť neodkladné opatrenie aj bez návrhu treba uviesť, že súd mal v zmysle § 175e ods. 1 O. s. p. takúto povinnosť, avšak len za predpokladu, ak si to vyžadoval všeobecný záujem alebo dôležitý záujem účastníkov. Ak ale niektorý z účastníkov podal takýto návrh, súd vychádzal pri skúmaní, či sú splnené zákonné podmienky pre jeho vydanie, predovšetkým z tvrdení účastníka uvedených v tomto návrhu, včítane čoho sa týmto návrhom domáha a bol povinný o ňom rozhodnúť. Samozrejme, že pri zisťovaní skutkového stavu mohol aj sám vykonať ďalšie dôkazy, avšak za predpokladu, že to bolo potrebné.

16. V preskúmvanej veci dedič X. G. podal návrh podľa § 175e ods. 1 O. s. p., na urobenie neodkladného opatrenia formou ustanovenia správcu (za správcu žiadal určiť vnuka poručiteľa J. G. s jeho snúbenicou Z. B. a L. G.) a žiadal v ňom, aby súd povolil prenajať poručiteľov byt na dobu minimálne jedného roka. Konajúce súdy postupovali preto správne, keď sa zaoberali jeho dôvodnosťou z hľadiska, či sa jeho nariadením splní účel, ktorému má neodkladné opatrenie v dedičskom konaní slúžiť, či si to vyžaduje všeobecný záujem alebo dôležitý záujem účastníkov (aj vzhľadom na stav dedičského konania v čase rozhodovania) a či sú splnené ďalšie zákonom požadované náležitosti (súhlas osoby, ktorá ma byť za správcu ustanovená). Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať to, že konajúce súdy jeho návrhu nevyhoveli, keď dospeli k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre jeho vydanie. Za porušenie práva na spravodlivý proces nemožno totiž považovať skutočnosť, že súd nerozhodol v zmysle (procesného) návrhu účastníka a tento zamietol. Odvolaciemu súdu, pokiaľ dospel k vyššie uvedeným záverom, nebolo možné ani vyčítať, že sám aj bez návrhu neodkladné opatrenie nevydal. Dovolateľ neopodstatnene preto namietal, že odvolací súd tým, že aj sám bez návrhu neodkladné opatrenie neurobil, mu odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.

17. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že vo všeobecnosti zmyslom neodkladných opatrení (s účinnosťou od 1. 7. 2016 neodkladných úkonov - § 179 C. m. p.) v dedičskom konaní je zabezpečiť, aby nedošlo k poškodeniu alebo k znehodnoteniu dedičstva. Jedným z neodkladných opatrení je aj ustanovenie správcu dedičstva, ktorého účelom je ochrániť hodnoty tvoriace dedičstvo pred možnou ujmom, resp. urobiť úkony na zachovanie tohto majetku. Za správcu dedičstva bolo možné ustanoviť len toho, kto s ustanovením súhlasí. V praxi bolo využívané ustanovenie správcu dedičstva predovšetkým v prípadoch, ak poručiteľ bol podnikateľom a bolo to dôležité z hľadiska povahy jeho podnikateľskej činnosti alebo v iných prípadoch, keď by bez odbornej správy mohlo dôjsť k zníženiu, resp. k zániku majetkových hodnôt poručiteľa alebo si to vyžadoval rozsah predmetu dedičstva. V danej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by dovolateľom navrhované osoby s ustanovením správcu súhlasili a že by v tomto dedičskom konaní išlo o niektorý z prípadov, kedy by bolo nevyhnutné ustanovenie správcu dedičstva. Okrem toho, účelom neodkladných opatrení rozhodne nebolo, aby súd (súdny komisár) riešil v konaní o dedičstve spory dedičov o tom, ako majú veci patriace do dedičstva užívať. Obsah dovolateľom navrhovaného neodkladného opatrenia však svedčí o tom, že sa ním v podstate majú riešiť nezhody dedičov v užívaní nehnuteľnosti (bytu) patriacej do dedičstva do skončenia konania o dedičstve. Takéto neodkladné opatrenie nespĺňa účel, ktorému má neodkladné opatrenie v dedičskom konaní slúžiť. Napokon treba uviesť, že v konaní o dedičstve (ani pred jeho začatím a ani v jeho priebehu) nebolo možné nariadiť predbežné opatrenie v zmysle § 74 a nasl. O. s. p., lebo účel predbežného opatrenia plnil v konaní o dedičstve inštitút neodkladných opatrení podľa § 175e a nasl. O. s. p. (s účinnosťou od 1. 7. 2016 neodkladných úkonov podľa § 179 C. m. p.).

18. So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že v preskúmvanej veci dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 239 O. s. p., a neboli zistené ani podmienky prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie dediča X. G. ako neprípustné odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) C. s. p.

19. Najvyšší súd o náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 C. m. p. v spojení s § 453 ods. 1 C. s. p. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

20. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.